

Câteva considerații asupra trecutului viticulturii din podgoria Drăgășani - Vâlcea

Eugen Deca

Cultura viței de vie fiind menționată documentar pentru județul Vâlcea, încă din timpul lui Mircea cel Bătrîn („*vinariciul*”) s-a extins continuu pe meleagurile vâlcene, mai ales în zona Drăgășani, unde dealurile și terasele largi ce se deschid în imediata apropiere a Oltului au oferit condiții optime pentru această plantă. Podgoria Drăgășanilor s-a impus, încă de la început, ca una din cele mai importante din Oltenia și una din principalele zone viticole din țara noastră.

De-a lungul existenței lor, viile de la Drăgășani s-au bucurat de o grijă deosebită din partea voievozilor și marii boierimi a Țării Românești, care stăpâneau aici mari suprafețe de vii¹.

Aceste vii au adus venituri importante visteriei Țării Românești, haznalelor boierești și mânăstirești, vinul constituind unul dintre produsele de export cu mult înaintea cerealelor, fiind solicitat pe piețele: Rusiei, Poloniei, Transilvaniei, Turciei și Egiptului.

Începând din secolul al X-lea, documentele emise de cancelariile domnești, fac referiri la numeroasele vii, care, alături de livezi și pometuri, ocupau suprafețe mari în județul Vâlcea, având statutul de privilegii mânăstirești, boierești sau fiind proprietăți moșnenești. Viile apar curent în actele de schimb, de vânzări și cumpărări, donații, cât și în foile de zestre. Uneori, în aceste acte, sunt indicate atât suprafețele de vii și livezi, cât și prețurile la care s-au efectuat tranzacțiile comerciale.

Totodată, unele toponime pomenite în hrisoavele medievale, cum ar fi: Capul Viilor, Dealul Viilor, etc. din zona Drăgășani, sunt întâlnite și astăzi fiind edificatoare pentru amploarea acestei ocupații tradiționale în evul mediu.

În veacul al XV-lea, documentele vremii referitoare la Vâlcea, amintesc frecvent de viile de la Drăgășani. Așa de pildă, în anul 1495, Radu cel Mare dăruiește Mânăstirea Govora, o vie la Drăgășani și alta în Dealul Ocnei (n. n. Ocnele Mari), numit „*Licura*”².

În secolele XVI–XVII, documentele vremii pomenesc de viile din zona Drăgășanilor, fiind menționată concesiunea dării vinăriciului domnesc din dealul Dobrușei (localizat în raza satului Dobrușa) către mânăstirea Stănești, din comuna Lunghești de azi. Domnitorul Constantin Brâncoveanu prin hrisovul său dat la 25 aprilie 1695, înzestrează Mânăstirea Hurezi cu numeroase moșii, dar și cu vii, acordându-i și dreptul de vinăriciu asupra mai multor sate, pe care-l spozește mereu, ajungând la 40 bani/vadra, atrăgându-și în acest fel

¹ I. C. Teodorescu, *Viile României* (Conferința ținută la Radio, la 8 februarie 1933 în volumul *Conferințe viticole și ocnologice*).

² N. Dobrescu, *Istoria bisericii din Oltenia*, 1910, București, pp. 251-252.

nemulțumirile țărănimii. Aceași mănăstire avea în proprietatea sa, o mare suprafață și în satul Sutești (de lângă Drăgășani) din moment ce plătea în anul 1796, pentru lucrările agricole și întreținerea ei, 525 taleri, o sumă foarte mare pentru vremea aceea³. Tot în zona Drăgășani, în satul Nemoiu, Mănăstirea Hurez stăpâna o vie, dăruită de monahul Gherasim din Măgureni, unde avea amenajate un lin și mai multe teascuri pentru prelucrarea strugurilor⁴, vie ce aducea un mare venit acestui așezământ monahal. Pentru secolul al XVIII-lea este pomenită și via monahului Daniil, formată din mai multe răzoare și localizată în dealul Drăgășanilor.

În anul 1767, într-o monografie a orașului Râmnic⁵, sunt menționate de asemenea viile de la Drăgășani, care se aflau în proprietatea Episcopiei din localitate, vii care erau, la 1794, arendate unui anume jupân Hristea.

Tot din perioada evului mediu, consemnările memorialistice ale unor călători străini în trecere prin Valahia și Vâlcea, întregesc tabloul răspândirii viticulturii din acest colț de țară (Franco Sivori, Botero, Paul de Alep). La mijlocul sec. al XVII – lea Paul de Alep face o călătorie prin Țara Românească ajungând și pe meleagurile Vâlci.

Aici, sirianul Paul de Alep face un popas la Mănăstirea Cozia, unde remarcă cu această ocazie: „*Am găsit aici un vin minunat de o bunătate deosebită și cu o culoare aprinsă*”.

Se spune că soliile diplomatice ale lui Constantin Brâncoveanu în diferite țări, erau însoțite și de „*butelci la Drăgășani*”.....*menite să netezească drumul*⁶.

În prima jumătate a secolului al XVIII-lea, odată cu intrarea Olteniei sub administrația austriacă, se înmulțesc informațiile despre județul Vâlcea. O serie de reprezentanți ai administrației austriece: Friedrich Schwantz, Johann C. Weis, generalul Von Bauer, în însemnările și memoriile lor, fac o amănunțită catagrafie a localităților din Țara Românească, consemnând, în Vâlcea numeroasele, vii din satele podgoriei Drăgășani.

Tot în această perioadă, episcopul Damaschin al Râmnicului dăruia unor reprezentanți ai Curții Imperiale de la Viena, vin „*ex promontorium Drăgășani*”⁷, iar casa comercială Hagi Pop de la Sibiu avea reprezentanți râmniceni pe negustorii Iovpali și Nicolantin, care investigau podgoria Drăgășani și cumpărau vinuri de calitate, pe care apoi, le transportau în buți așezate pe care lungi până la vama Genune (Câineni).

Creșterea interesului pentru vinurile de Drăgășani a determinat înființarea la jumătatea secolului al XIX-lea, a primei societăți comerciale de vinuri.

³ Ion Ionașcu, *Anexe în Arhivele Olteniei*, 1924, nr. 86 – 88, p. 415.

⁴ *Ibidem*, nr. 27 – 82, p. 302.

⁵ XXX *Conventul de la Râmnic*, dedicat lui Sfântul Anton de Padova. *Scurtă descriere a orașului Râmnic*.

⁶ Virgil Candea, *Diplomația românească sub Constantin Brâncoveanu*, în vol. *Pagini din trecutul diplomației românești*, 1980, p. 170

⁷ N. Dobrescu, *Istoria bisericii române*, București, 1910.

Totodată, un negustor francez, Joseph Condemins, venit în Principate pe la 1830, se stabilește la Drăgășani, unde studiază calitatea vinurilor de aici, timp de 6 ani, remarcând: „*Niciodată n-a gustat vinuri așa de pline de delicatețe și gust*”⁸, ceea ce l-a determinat să înființeze la 4 martie 1848, Compania de inologie (de pregătire a vinurilor), prima de acest gen din Țara Românească. Pentru legătura cu Bucureștiul, unde avea un depozit de vinuri, negustorul francez Condemine înființa în anul 1850, la Drăgășani, și un birou de expediție poștală.

În același timp în capitală, gazeta „*Le Journal de Bucarest*”, publica în 1849, un prospect – extract al Societății de vinuri Condemine.

În a doua jumătate a secolului al XIX – lea, mai ales în urma reformei agrare din 1864, plantațiile viticole din România se dezvoltă mult ca suprafață. La nivelul județului Vâlcea, făcând un studiu comparativ, vom observa că dacă în anul 1841 existau 4747 pogoane ocupate de vie, la 1861 se ajunge la 7369 pogoane, iar la 1882, se înregistrează 11.283 pogoane ocupate cu vie, dintre care 7951 pogoane se aflau în podgoria Drăgășani⁹.

În ceea ce privește producția de vin în aceeași perioadă, ea variază între 10–50 vedre la pogon, iar în anul 1881, deși producția a fost considerată slabă, în județul Vâlcea s-au obținut în total 552.316 vedre, din care 45.505 vedre din podgoria Drăgășani¹⁰, iar în anul următor, aici se realizează o producție record de 401.100 vedre¹¹.

În anul 1881, la expoziția agricolă de la Rm. Vâlcea, se remarcă o diversificare a soiurilor în podgoria Drăgășani, prin apariția vinului de Rhin și a celui Bordeaux. De asemenea, acum avem consemnată pentru prima dată operațiunea de rafinare, a vinurilor superioare, care are drept scop final obținerea cogniacului.

După acest an de vârf, 1882, filoxera aduce grave prejudicii fondului viticol din podgoria Drăgășani, sute de hectare de vie cu soiuri valoroase sunt distruse aproape în totalitate¹². Ulterior, a urmat o perioadă dificilă de adaptare a noilor soiuri și plantații viticole.

Din anul 1890, se trece în podgoria Drăgășani la refacerea viilor, folosindu-se portaltoiul american rezistent la atacul filoxerei. În această acțiune de refacere a potențialului viticol al zonei Drăgășani, un rol important l-a jucat și înființarea Pepinierii de Stat de la Drăgășani.

Astfel, la 16 martie 1898, se altoiește prima viță din istoria acestei podgorii realizându-se trecerea soiului Gordan pe portaltoiul Riparia – Gloria¹³, precum și altoirea soiurilor Câmposie și Tămâioasă românească.

⁸ Ion Cojocaru, *Documente economice, Țara Românească*, vol. II, 1958, p. 958 – 959.

⁹ Sergiu Purece, *Vinul de Drăgășani la expoziții și concursuri naționale și internaționale în Museum*, Muzeul Golești, 1974, p. 279.

¹⁰ Arhivele Naționale, Direcția Județeană Vâlcea, fond *Prefectura județul Vâlcea*, 1882, dos. 75, f. 64.

¹¹ *Ibidem*, dos. 115/1881, f. 3 – 4. dos. 75/1882, f. 90 – 96.

¹² Ing. Tony Ciolacu, Ion Vasile, *Tinerețea lui Bachus*, în ziarul *Orizont*, Rm. Vâlcea, an. I, nr. 1 din 20 febr. 1968.

¹³ Sergiu Purece, *op. cit.*, p. 281.

Dar cu toate aceste realizări notabile, vor trebui să mai treacă ani buni până când vinurile de Drăgășani vor atinge culmile consacării naționale și internaționale pe care cunoscuseră între anii 1865 – 1882, prin participarea lor la o serie de concursuri și expoziții, unde au fost premiate și deosebit de apreciate. Așa de pildă, la expozițiile universale organizate la Paris în anii 1869 și 1900, județul Vâlcea participă cu probe geologice, ape minerale, cusături naționale, precum și cu o bogată colecție de vinuri (vin de tămîioasă, vin negru, sau după anul 1881, vinul de Rhin și de Bordeaux).

La 12 iulie 1910, s-a constituit Societatea comercială de vinuri Drăgășani, reorganizată după război, în 1925, sub numele de Drăgășani – societate anonimă pentru vinuri, cu o secție de șampanie, fiind angajat ca „*maister fabricant de șampanie*” italianul Antonio Crosse care își făcuse ucenicia la Hanovra (Germania) la Champagne (Franța) și la pivnițele Rhein din București¹⁴.

Dar, cel mai interesant moment din istoria podgoriei, îl constituie participarea șampaniei de Drăgășani la expoziția de la New York, din anii 1935 – 1936.

Concursul preliminar s-a organizat la București, unde șampania de Drăgășani a întrecut soiurile pivnițelor Rhein, Mott, Știrbei. Dintre podgorenii drăgășeneni care s-au remarcat în această perioadă, prin calitatea vinurilor și a șampaniei, putem aminti pe Nae Crețeanu, Alecu, I. Ionescu și alții.

În concluzie, putem afirma că în contextul general al țării, județul Vâlcea, având condiții pedoclimatice favorabile a deținut de-a lungul secolelor, mari suprafețe cu vii, în mod deosebit în partea de sud, în podgoria Drăgășani, câștigându-și de-a lungul timpului un renume, prin calitatea strugurilor și a vinurilor sale.

¹⁴ Ion Constantin Vasile, *O fabrică de șampanie la Drăgășani*, în *Orizont* - Rm. Vâlcea, 11 oct. 1970.